

ראשית תעשיית היין בארץ ישראל

The Early Wine Industry in Eretz Israel

כסלו התשפ"ד • 12/2023 • 1160

מחברים עולמות בשבילך

יקב שרונה, תל-אביב

בשנת 1871 נוסדה המושבה שרונה כארבעה קילומטרים מצפון לעיר יפו. היא הוקמה על ידי מתיישבים טמפלרים שהיגרו מדרום גרמניה לארץ ישראל וביססו את פרנסתם על חקלאות. גידול ענבי יין היה אחד הענפים החשובים במושבה, והיין שהכינו בייצור ביתי נשלח בעיקר לגרמניה, שם זכה להצלחה רבה תחת המותג "יין מארץ הקודש". בשנת 1891 הוקם במושבה מבנה היקב הראשון, וכעבור כעשר שנים הוקם ממערב לו מבנה נוסף. היין שנוצר בשרונה התחרה בזה של יקבי הברון רוטשילד בראשון לציון ובזכרון יעקב, ובחלקו אף הוכשר ונועד למכירה לקהילות יהודיות.

לאחר מלחמת העולם הראשונה ירד קרנו של ייצור היין, והוא הוחלף ברובו על ידי נטיעה של פרדסי תפוזים. מבנה היקב שימש בתקופות שונות כמפעל לייצור אלכוהול וכבית דפוס עד לגירוש הטמפלרים מארץ ישראל בזמן מלחמת העולם השנייה.

בבול מוצג בקבוק יין הנושא תווית של יקב שרונה, על רקע מבנה היקב המקורי, המזרחי מבין שני מבני היקב הקיימים בדרום-מזרח שרונה בתל אביב.

משה רימר

תעשיית ייצור היין בארץ ישראל של ימי קדם הייתה ידועה בכל רחבי העולם העתיק, וכמויות גדולות של יין משובח נשלחו אל מעבר לים לכל רחבי המזרח הקדום ואגן הים התיכון. ייצור היין הגיע לשיא התפתחותו בתקופה הביזנטית, ומתקנים תעשייתיים רחבי ידיים מתקופה זו מתגלים בחפירות ארכאולוגיות בכל רחבי ארץ ישראל: בגולן, בגליל, בהרי יהודה ושומרון, בשפלת החוף ובהר הנגב. כיבוש ארץ ישראל על ידי המאמינים בדת האסלאם, האוסרת על שתיית יין, הביאה בהדרגה להתנוונות תעשיית היין ולהגבלתה לייצור ביתי בהיקף מצומצם בקרב הנוצרים והיהודים.

במחצית הראשונה של המאה ה-19, עם הגידול ההדרגתי של האוכלוסייה הנוצרית והיהודית בארץ ישראל, התחדשה בהדרגה גם תעשיית ייצור היין.

יקב ג'ניא, ירושלים

בין חלוצי ייצור היין בקרב היהודים שמור מקום של כבוד לבני משפחת ג'ניא. אבי המשפחה יעקב ג'ניא עלה מסלוניקי בעשור השני של המאה ה-19 והתיישב בירושלים. בנו שלום ג'ניא למד את מלאכת ייצור היין מיהודה קואינקה, שהפעיל בית מרחץ בעיר העתיקה, ובשנת 1840 באומדן הקים יקב במרתף הבית שבו התגוררה המשפחה, בחלקו הדרומי של רחוב היהודים. דוד ג'ניא, בנו של שלום, הפעיל יחד עם שני בניו חנות ברחבה הפנימית של שער יפו, שם נמכרו תוצרי היקב, שכללו מלבד יין גם משקאות חריפים שונים.

בתחילת שנות השלושים של המאה ה-20, בעקבות פרסום צו מטעם שלטונות המנדט הבריטי האוסר על המשך קיומם של מפעלים תעשייתיים בתוך העיר העתיקה של ירושלים, חדל יקב ג'ניא מלפעול, והמשפחה התמקדה במסחר ביין ובמשקאות חריפים במספר חנויות שהיו בבעלותם ברחבי ירושלים.

בבול מוצג בקבוק יין הנושא תווית של יקב ג'ניא, על רקע מבנה היקב המקורי שבדרום רחוב היהודים ברובע היהודי בירושלים.

עיצוב בולים, מעטפה וחותמה

פיני חמו

Stamps, FDC & Cancellation Design:

Pini Hamou

The Early Wine Industry in Eretz Israel

The wine industry in Eretz Israel was renowned throughout the ancient world and large quantities of fine wine were transported to the Far East and all over the Mediterranean. Local winemaking reached its peak in the Byzantine period and extensive industrial facilities from that time have been discovered in archeological sites in numerous locations in Eretz Israel, from the Golan Heights and the Galilee to the Judean hills and Samaria, as well as in the Coastal Plain and the Negev Desert mountains. The wine industry gradually came to a halt and became limited to home production among Christians and Jews when Muslims, who were forbidden to drink wine, conquered Eretz Israel.

The wine industry gradually resumed in the first half of the 19th century as the Christian and Jewish populations in Eretz Israel grew.

Ginio Winery, Jerusalem

The Ginio family holds a place of honor among the Jewish winemaking pioneers. The family patriarch, Yaakov Ginio came to Eretz Israel from Thessaloniki in the 1820's and settled in Jerusalem. His son, Shalom Ginio studied winemaking with Yehuda Koinaka, who operated a public house in the Old City, and in around 1840, he founded a winery in the cellar of the family's home on the southern part of Yehudim Street. David Ginio, Shalom's son, operated a store with his two sons in the inside courtyard near Jaffa Gate, where they sold products from the winery, which included wine and various other spirits.

The Ginio Winery ceased operations in the early 1930's, after the British Mandate banned industrial ventures in the Old City of Jerusalem. From then on the family focused on selling wine and liquor in their stores throughout Jerusalem.

The stamp features a bottle of wine with the Ginio Winery label, with the original winery building on Yehudim St. in the Jewish Quarter of the Old City in the background.

חותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

Sarona Winery, Tel-Aviv

The Sarona colony was founded four kilometers north of Jaffa in 1871 by Templers who came to Eretz Israel from southern Germany and worked as farmers. One of the key focuses was growing grapes for wine, which they produced in their homes and sent to Germany, where it sold successfully, labeled as "Wine from the Holy Land". The first winery building was built in the colony in 1891, with a second building added ten years later. The wine produced in Sarona competed with that made by the Baron de Rothschild in Rishon Lezion and Zichron Yaakov, and some was even kosher, for sale to Jewish communities.

After WWI, wine production decreased and was replaced mostly by orange orchards. The winery building served at various times for alcohol production and as a printing house, until the Templers were expelled from Eretz Israel during WWII.

The stamp features a bottle of wine with the Sarona Winery label, with the original winery building, the eastern of two winery buildings located in the Sarona area in Tel Aviv, in the background.

Moshe Rimer

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שד' הרקס 21, מודיעין 7178390
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
Sderot HaReches 21, Modi'in 7178390
www.israelpost.co.il • e-mail: philserv@postil.com

Issue:	December 2023	דצמבר 2023	הנפקה:
Stamps Size (mm):	H 30 ג / W 40 ר		מידת הבולים (מ"מ):
Plates:	1248, 1249		לוחות:
Stamps per Sheet:	15		בולים בגיליון:
Tabs per Sheet:	5		שבילים בגיליון:
Method of printing:	Offset	אופסט	שיטת הדפסה:
Security mark:	Microtext	מיקרוטקסט	סימון אבטחה:
Printer:	Cartor Security Printing, France		דפוס: